

Vissa frågor rörande Försvarsmaktens organisation m.m.

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet motionsförslag om totalförsvarsplikt, grundorganisationen samt mark- och miljöfrågor.

När det gäller totalförsvarsplikten framhåller utskottet att man utgår från att flera frågor av det slag som väcks av motionärerna kommer att behandlas av den parlamentariska utredningen om totalförsvarsplikten.

Samtliga motionsförslag avstyrks av utskottet.

Det finns 3 reservationer och 1 särskilt yttrande i betänkandet.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	5
Ärendet och dess beredning	5
Utskottets överväganden	6
Totalförsvarsplikt	6
Grundorganisationen	8
Markfrågor	13
Miljöfrågor	15
Reservationer	19
1. Grundorganisationen, punkt 2 (v)	19
2. Markfrågor, punkt 3 (s)	20
3. Miljöfrågor, punkt 4 (s, v, mp)	21
Särskilt yttrande	22
Totalförsvarsplikt, punkt 1 (v)	22
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	23
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2006	23
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007	24

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Totalförsvarsplikt

Riksdagen avslår motionerna

2006/07:Fö205 av Gunilla Wahlén m.fl. (v) yrkande 1,

2006/07:Fö211 av Gunilla Wahlén m.fl. (v),

2007/08:Fö223 av Gunilla Wahlén m.fl. (v) yrkandena 2, 3 och 6–8
samt

2007/08:Fö228 av Rolf K Nilsson och Isabella Jernbeck (båda m).

2. Grundorganisationen

Riksdagen avslår motionerna

2006/07:Fö204 av Monica Green m.fl. (s),

2006/07:Fö210 av Lars Hjalmered och Anders Hansson (båda m),

2006/07:Fö238 av Peter Rådberg m.fl. (mp) yrkandena 30 och 32,

2007/08:Fö224 av Eva Sonidsson och Hans Stenberg (båda s),

2007/08:Fö232 av Oskar Öholm och Elisabeth Svantesson (båda m),

2007/08:Fö238 av Krister Hammarbergh (m),

2007/08:Fö247 av Sinikka Bohlin m.fl. (s),

2007/08:Fö251 av Monica Green m.fl. (s),

2007/08:Fö254 av Eva Flyborg (fp),

2007/08:Fö257 av Krister Hammarbergh (m) och

2007/08:Fö260 av Maria Stenberg och Lars U Granberg (båda s).

Reservation 1 (v)

3. Markfrågor

Riksdagen avslår motionerna

2006/07:Fö208 av Billy Gustafsson (s),

2007/08:Fö221 av Christin Hagberg (s) och

2007/08:Fö261 av Anders Karlsson m.fl. (s) yrkande 32.

Reservation 2 (s)

4. Miljöfrågor

Riksdagen avslår motionerna

2006/07:Fö238 av Peter Rådberg m.fl. (mp) yrkandena 24 och 25,

2006/07:MJ334 av Lena Olsson m.fl. (v) yrkande 7 och

2007/08:Fö261 av Anders Karlsson m.fl. (s) yrkandena 20 och 21.

Reservation 3 (s, v, mp)

Stockholm den 6 maj 2008

På försvarsutskottets vägnar

Anders Karlsson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anders Karlsson (s), Rolf Gunnarsson (m), Karin Enström (m), Peter Jonsson (s), Nils Oskar Nilsson (m), Staffan Danielsson (c), Allan Widman (fp), Mats Berglind (s), Isabella Jernbeck (m), Åsa Lindestam (s), Rolf K Nilsson (m), Gunilla Wahlén (v), Inger Jarl Beck (s), Rosita Runegrund (kd), Peter Rådberg (mp), Patrik Forslund (m) och Peter Jeppsson (s).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlas motioner om totalförsvarsplikt, grundorganisationen samt mark- och miljöfrågor från de allmänna motionstiderna hösten 2006 och hösten 2007.

Utskottets överväganden

Totalförsvarsplikt

Utskottets förslag i korthet

Utskottet utgår från att flera frågor av det slag som väckts av motionärerna kommer att behandlas av den parlamentariska pliktutredningen. Utskottet avstyrker motionsyrkandena.

Jämför särskilt yttrande (v).

Motionerna

Gunilla Wahlén m.fl. (v) anser i *motion 2006/07:Fö205 yrkande 1* att Försvarsmakten ska tillsätta en central enhet med uppgift att utveckla det civila meritvärdet av värnpliktstjänstgöring.

Gunilla Wahlén m.fl. (v) föreslår i *motion 2006/07:Fö211* att förordningen (1995:808) om medinflytande för totalförsvarspliktiga inte bara ska gälla i fred utan också i kris och krig.

Gunilla Wahlén m.fl. (v) anser i *motion 2007/08:Fö223* att Försvarsmakten skyndsamt ska se över och anpassa värnpliktsutbildningen även efter kvinnors krav och behov (*yrkande 2*). Vidare ska Försvarsmakten genomföra kvalificerad genusutbildning med all inryckande totalförsvarspliktig personal (*yrkande 3*). På alla förband bör det upprättas handlingsplaner som säkerställer att kvinnor och män med annan etnicitet än svensk kan genomföra sin värnplikt och tillförsäkrar att olika religiösa behov tillgodoses (*yrkande 6*). Medinflytandeförordningen bör gälla också i kris och krig (*yrkande 7*). Försvarsmakten bör vidta åtgärder för att utveckla den civila meritvärderingen av totalförsvarsplikten (*yrkande 8*).

Rolf K Nilsson och Isabella Jernbeck (*båda m*) framhåller i *motion 2007/08:Fö228* att berörda departement och myndigheter bör se över den blivande värnpliktsutbildningen för att främja dess koppling till civila utbildningar på såväl gymnasie- som högskolenivå.

Utskottets ställningstagande

I försvarsutskottets betänkande 2007/08:FöU7 Vissa personalfrågor rörande *Försvarsmaktens personal* framhöll utskottet bl.a. följande när det gäller *jämställdhet och mångfald*.

Utskottet vill ... särskilt peka på att andelen kvinnlig militär personal i Försvarsmakten är för liten. Utskottet efterlyser mer konkreta åtgärder för att ändra på detta.

Utskottet anser att det är mycket viktigt att regeringen och dess myndigheter fortsätter att driva arbetet för att främja jämställdhet och mångfald samt att vidta åtgärder mot diskriminering på grund av etnisk eller religiös tillhörighet och sexuell läggning.

Utskottet utgick från att regeringen återkommer i dessa och andra personalfrågor senast under hösten 2008.

Utskottet kan konstatera att Försvarsmakten i *årsredovisningen* för 2007 har lämnat en redovisning av det arbete med *civil meritvärdering av värnpliktstjänstgöring* som myndigheten genomfört. Försvarsmakten redovisar att ett omfattande arbete har bedrivits med att studera åtgärder för att öka det civila meritvärdet av genomförd värnpliktsutbildning. Framför allt har det handlat om att certifiera den militära utbildningen i civila kompetensbevis. Arbetet utgör en naturlig del i förbandens verksamhet. Under 2006 påbörjades enligt Försvarsmakten ett arbete med att utarbeta ett nytt vitsord för värnpliktiga och anställda soldater som på ett bättre sätt än det föregående beskriver de kompetenser som värnpliktsutbildningen ger samt tydliggör den personliga utveckling som värnplikten medför. Försvarsmakten framhåller i årsredovisningen att sedan arbetet påbörjades år 2001 har ett stort antal befattningsutbildningar certifierats i akademiska poäng eller olika former av yrkesbevis.

Utskottet har vid ett antal tillfällen tidigare framhållit betydelsen av *meritvärdering av värnpliktutbildning*. Utskottet har också vid olika tillfällen genom särskilda föredragningar från Försvarsmakten informerat sig om arbetet med de civila meritvärderingsfrågorna. Försvarsutskottet ser mycket positivt på det arbete som bedrivs på stor bredd för att utveckla meritvärderingen för pliktpersonal. En väl fungerande meritvärdering är en nödvändig del i ett modernt pliktssystem. I detta arbete är det viktigt med lokala initiativ och erfarenhetsspridning byggd på samverkan med högskolor och universitet. Utskottet anser det viktigt att Försvarsmakten fortsätter arbetet med att utveckla det civila meritvärdet av värnpliktsutbildningen. Utskottet avser att fortsätta att följa detta arbete eftersom frågan har hög prioritet. Utskottet förutsätter att regeringen håller riksdagen informerad om arbetet med att utveckla och tillämpa civil meritvärdering för värnpliktstjänstgöringen.

Förordningen (1995:808) om *medinflytande för totalförsvarspliktiga* gäller i dag under de totalförsvarspliktigas grundutbildning och inte under kris och krig. Utskottet har tidigare uttalat sig om att med hänsyn till de extraordinära förhållanden som råder under allvarliga kriser, höjd beredskap och krig är det olämpligt att utöka medinflytandeförordningen till att gälla även under dessa förhållanden. Utskottet har tidigare när man avstyrkt sådana förslag också påpekat att det ankommer på regeringen att tillämpa gällande lagstiftning i förordningar och föreskrifter. Utskottet har fortfarande samma uppfattning.

Utskottet kan konstatera att regeringen i december 2007 har beslutat om direktiv till en parlamentarisk utredning (*Utredningen om totalförsvarsplikten*) som ska lämna förslag i olika frågor som gäller sådan personal som i

dag tjänstgör enligt lagen om totalförsvarsplikt. Enligt sina direktiv ska utredningen vara klar den 1 februari 2009. Utskottet utgår från att flera frågor av det slag som väckts av motionärerna kommer att behandlas av utredningen.

Med anledning av det anförda *avstyrks* motionsyrkandena.

Grundorganisationen

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att olika motionsförslag om grundorganisationsfrågor avslås. Utskottet anser bl.a. att de är delvis tillgodosedda, att det ankommer på myndigheterna själva att fatta beslut eller att det pågår ett beredningsarbete.

Jämför reservation 1 (v).

Motionerna

Monica Green m.fl. (*s*) menar i *motion 2006/07:Fö204* att Försvarsmaktens centrallager ska lokaliseras till Skövde.

Lars Hjalmered och Anders Hansson (*båda m*) framhåller i *motion 2006/07:Fö210* att en översyn bör ske av Försvarsmaktens logistik för att effektivisera den och omstöpa den genom en större inblandning av näringslivet.

Peter Rådberg m.fl. (*mp*) anser i *motion 2006/07:Fö238* att det bör ske en översyn av den maritima verksamheten i syfte att skapa bättre merutnyttjande, samutnyttjande och samordnad verksamhet (*yrkande 30*). Det är hög tid att genomföra en förändring av villkoren för hemvärnsmäns möjlighet att förvara vapen i hemmet (*yrkande 32*).

Christin Hagberg (*s*) framhåller i *motion 2007/08:Fö221* att samverkan och sambruket mellan skärgårdskommunerna och Försvarsmakten bör öka när det gäller militära anläggningar och mark. Det är viktigt att konkreta åtgärder vidtas för att förstärka kommunernas möjligheter att satsa på turismnäring och kommunal service i skärgården.

Eva Sonidsson och Hans Stenberg (*båda s*) föreslår i *motion 2007/08:Fö224* att Försvarsmakten ges i uppdrag att vara huvudman för tjänstehundsförsörjningen med fortsatt etablering i Sollefteå.

Oskar Öholm och Elisabeth Svantesson (*m*) föreslår i *motion 2007/08:Fö232* att regeringen ges i uppdrag att verka för en samordning av delar av Försvarsmaktens prov- och testverksamhet till Bofors Test Center. Därigenom kan betydande besparingar uppnås.

Krister Hammarbergh (*m*) föreslår i *motion 2007/08:Fö238* en uppföljning av de praktiska konsekvenserna av försvarsbeslutet 2004 i fråga om antal arbetstillfällen på de berörda orterna.

Sinikka Bohlin m.fl. (s) framhåller i *motion 2007/08:247* att etableringen av en europeisk flygskola inte bara är en angelägenhet för Söderhamns kommun utan även för regionen och Sverige.

Monica Green m.fl. (s) påpekar i *motion 2007/08:Fö251* att det stått klart i flera år att pansarmuseet kommer att flytta från Axvall. Motionärerna anser att museet med de omkring 1 000 olika pansarfordonen med fördel kan flyttas till Skövde.

Eva Flyborg (fp) anser i *motion 2007/08:Fö254* att det är dags att spara resurser genom samordning och sammanföra de marina stridskrafterna till västkusten och Göteborg.

Krister Hammarbergh (m) anser i *motion 2007/08:Fö257* att riksdagens beslut om test- och övningsverksamhet i subarktisk miljö snarast bör genomföras.

Maria Stenberg och Lars U Granberg (s) anser i en liknande motion, *2007/08:Fö260*, att det är angeläget att regeringen skyndsamt fattar nödvändiga beslut för att driva frågan om ett civilt test- och övningscentrum i Arvidsjaur.

Utskottets ställningstagande

Försvarsmaktens centrallager

I en motion föreslås att *Försvarsmaktens centrallager (FMCL)* ska lokaliseras till Skövde.

Utskottet kan konstatera att det ankommer på Förvarsmakten att själv besluta om lokalisering av *Försvarsmaktens centrallager* och att *Försvarsmakten* i mars 2007 har beslutat att lokalisera centrallagret till Arboga.

Utskottet avstyrker därmed motionsförslaget.

Försvarsmaktens logistik

I en motion förordas en översyn av *Försvarsmaktens logistik (FMLOG)*.

I försvarsutskottets betänkande 2007/08:FöU1 *Försvar* samt beredskap mot sårbarhet – budgetåret 2008 framhöll försvarsutskottet följande om *Försvarsmaktens logistik*.

Riksrevisionens styrelse har överlämnat redogörelsen (2006/07:RRS19) till riksdagen om *Försvarsmaktens logistik (FMLOG)*.

Utskottet konstaterar att riksrevisionens redogörelse inte innehåller några förslag till riksdagen. *Utskottet* kan konstatera att FMLOG har en omfattande verksamhet med knappt 5 000 anställda och en budget på ca 5 miljarder kronor. Det är därför enligt *utskottet* viktigt att den formering av logistikområdet som skedde genom att FMLOG inrättades genom ett riksdagsbeslut 2001 leder till effektiviseringar och besparingar. Regeringen har beslutat att *Försvarsmakten* ska lämna en preliminär analys med anledning av Riksrevisionens granskning av FMLOG och därefter i budgetunderlaget för 2009 redovisa vilka åtgär-

der man vidtagit. Utskottet avser att fortsätta att följa hur arbetet med att effektivisera FMLOG fortsätter. Regeringen bör återkomma i budgetpropositionen för 2009 med en sådan redovisning.

Utskottet kommer, som anförs ovan, att noggrant följa upp effektiviseringsåtgärderna när det gäller Försvarmaktens logistik. Syftet med motionsförslaget är därmed i stort tillgodosett, varför det *avstyrks*.

Översyn av den maritima verksamheten

I en motion föreslås att den *maritima verksamheten* ska ses över.

Utskottet konstaterar att Förvarsberedningen i betänkandet En strategi för Sveriges säkerhet (Ds 2006:1) framhöll följande om *översyn av den maritima verksamheten*.

Användningen av Sveriges offentliga maritima resurser kan också effektiviseras. Kustbevakningen, Sjöfartsverket, polisen och Försvarmakten har alla maritima uppgifter med bäring på säkerhet, allt från att kunna utföra väpnad strid till att hävda vår territoriella integritet, upprätthålla lag och ordning, stävja hot om terrorism, smuggling och trafficking, samt att bedriva sjö- och miljöräddningstjänst.

— — —

För att åstadkomma sådana synergier måste formen (t.ex. lagar och förordningar) för samverkan och samordning klarläggas, formaliseras och regleras. Detta inkluderar även vem som skall ansvara för, respektive stödja, då händelseutvecklingen och uppgifterna förändras.

Utskottet har för sin del inget att invända om regeringen i syfte att effektivisera den maritima verksamheten initierar en översyn av denna i linje med vad som anförs i motionen.

Motionens syfte är alltså tillgodosett, varför den *avstyrks*.

Hemvärnspersonalens vapenförvaring

I en motion framförs att det bör göras en förändring av *hemvärnsmännens vapenförvaring* i hemmet.

Rikshemvärnschefen gav under november 2007 en fyllig föredragning inför utskottet om olika frågor inom hemvärdet och svarade på frågor. Bland annat lämnade han information om hemvärnspersonalens vapenförvaring.

Förvaringen av vapen i hemvärdet varierar med hänsyn till regionala och lokala förutsättningar. Försvarmakten har under senare år vid olika tillfällen sett över bestämmelserna för vapenförvaringen. Vapnen förvaras i dag i kassun på platser där det är möjligt. De handeldvapen som förvaras i en hemvärnsmans hem är försedda med patronlageslås. Låset gör att vapnet är obrukbart tills låset är upplåst och uttaget ur vapnet. Hemvärnssoldaterna har inte själva tillgång till nyckeln till sitt vapenlås.

Utskottet har tidigare vid olika tillfällen understrukit vikten av att hemvärnspersonalens personliga eldhandvapen förvaras under betryggande säkerhet. Utskottet har därvid inte haft något att invända mot de åtgärder

som vidtagits för att öka säkerheten kring vapenförvaringen. Utskottet utgår från att Försvarsmakten fortsätter att vidta sådana åtgärder som behövs för att vapnen ska kunna förvaras på ett säkert sätt.

Motionsförslagets syfte torde med detta uttalande till stor del vara tillgodosett, varför det *avstyrks* av utskottet.

Tjänstehundar

I en motion föreslås att Försvarsmakten ges i uppdrag att vara huvudman för *tjänstehunds försörjningen* med fortsatt etablering i Sollefteå.

Utskottet kan konstatera att en utredning har haft regeringens uppdrag att kartlägga och analysera behovet av och tillgången till hundar som är lämpliga som tjänstehundar samt olika alternativ när det gäller uppfödning och utbildning av tjänstehundar, inklusive ett statligt åtagande. Utredningen har i betänkandet Hundgöra – att göra hundar som gör nytta (SOU 2005:75) lämnat förslag i dessa frågor. Frågan om tjänstehundsaveln bereds för närvarande i Regeringskansliet.

I en skriftlig fråga i riksdagen i mars 2008 har frågan ställts till jordbruksministern om han under våren avser att lämna besked om den framtida hundavelsverksamheten i Sollefteå. Jordbruksministern har svarat att frågan om ett framtida statligt engagemang i hundverksamheten i Sollefteå hör samman med statens övriga verksamhet med tjänstehundar. Jordbruksministern svarade också att beredningen av frågan har fortsatt. Regeringens avsikt är enligt jordbruksministern att lämna ett gemensamt uppdrag till de myndigheter som använder tjänstehundar att analysera och utvärdera de fördelar som kan nås genom en myndighetsgemensam verksamhet inom detta område.

Med anledning av pågående beredningsarbete i Regeringskansliet *avstyrker* utskottet motionsförslaget.

Prov- och testverksamhet

I en motion föreslås att delar av *Försvarsmaktens prov- och testverksamhet* koncentreras till Bofors Test Center i Karlskoga.

I regeringens skrivelse 2005/06:131 En ändamålsenlig styrning och förvaltning för försvaret framhöll regeringen att materielprocessen bör vidareutvecklas och att en ändrad ansvarsfördelning mellan staten och industrin bör genomföras. Det bör prövas om delar av verksamheten i Försvarsmaktens logistik kan föras över till industrin. Behovet av oberoende prov- och testverksamhet bör enligt regeringen ses över.

Förvarsutskottet tillstyrkte i sitt betänkande 2005/06:FöU11 Reformerad styrning och förvaltning av försvaret, att kraftfulla åtgärder vidtas för att genomföra besparingar inom stabs- och förvaltningsverksamheten (inklusive verksamheten vid Försvarets materielverk) och att resurser överförs till den kärnverksamhet som genomförs vid armé-, marin- och flygförbanden samt för fredsfrämjande verksamhet.

I försvarsutskottets betänkande 2007/08:FöU1 Försvar samt beredskap mot sårbarhet – budgetåret 2008 har därefter utskottet anfört att man kommer att fortsätta att följa hur det tidigare beslutade sparmålet på 2 miljarder kronor inom staber och förvaltningar uppnås. Utskottet framhöll att regeringen i budgetpropositionen för 2009 borde redovisa hur besparingarna har skett.

Utskottet kan således konstatera att det pågår en översyn och reformering av bl.a. försvarets prov- och testverksamhet. Med anledning av detta *avstyrks* motionsförslaget.

Regionalt stöd vid Försvarsmaktens grundorganisationsförändringar

En motionär föreslår att det ska ske en uppföljning av de praktiska konsekvenserna av det *försvarspolitiska beslutet 2004* när det gäller *arbetstillfällena* på de berörda orterna.

I det försvarspolitiska beslutet 2004 fastställdes att ett stort antal organisationsenheter inom Försvarsmaktens grundorganisation skulle läggas ned. Som en följd av de negativa konsekvenser detta fick för vissa regioner beslutade regeringen att berörda regioner skulle stöttas i omställningsarbetet och att statliga lokaliseringar skulle ske dit.

Utskottet anser för sin del att det är rimligt att det på lämpligt sätt sker en uppföljning av konsekvenserna vad avser arbetstillfällena m.m. på de orter som regeringen stöttade i omställningsarbetet efter nedläggningen av militära enheter i samband med det försvarspolitiska beslutet 2004.

Med det anförda är intentionerna i motionärens yrkande tillgodosedda, varför det *avstyrks* av utskottet.

Gemensam europeisk flygskola

En motionär pekar på betydelsen av etableringen av en *europeisk flygskola* för Söderhamns kommun, regionen och Sverige.

Utskottet kan konstatera att Sverige har anmält Söderhamn som lämplig plats för lokalisering av en framtida europeisk flygskola. Sverige har skrivit under ett avtal på europeisk nivå mellan de länder som är med i samarbetet om en gemensam flygskola. Ett antal länder har dock för närvarande inte skrivit under överenskommelsen.

Med det anförda anser utskottet att motionen till stor del är tillgodosedd, varför den *avstyrks*.

Stridsfordonssamlingen vid Statens försvarshistoriska museer

I en motion framförs att pansarmuseet i Axvall borde flyttas till Skövde.

Utskottet kan konstatera att Statens försvarshistoriska museer (SFHM) har ansvar för stridsfordonssamlingen vid *pansarmuseet* i Axvall. SFHM:s samling av fordon kommer att placeras i Strängnäs. SFHM har sålunda beslutat att stridsfordonen i Axvall ska flyttas över till Strängnäs under 2008.

Eftersom det ankommer på myndigheten SFHM att besluta om den verksamhet som bedrivs av museet *avstyrks* motionsförslaget.

De marina stridskrafternas lokalisering

En motionär föreslår att de *marina stridskrafterna* sammanförs till västkusten och Göteborg.

Riksdagen fattade 2004 beslut om Försvarsmaktens grundorganisation. Riksdagen tog i det sammanhanget ställning till de *marina stridskrafternas lokalisering*.

Någon omprövning av de marina stridskrafternas lokalisering är enligt *utskottet* inte aktuell för närvarande varför motionen *bör avslås*.

Civilt test- och övningscentrum

I ett par motioner yrkas att fattade beslut om att ett *civilt test- och övningscentrum* ska genomföras.

I försvarsutskottets betänkande 2004/05:FöU5 Sveriges försvarspolitik 2005–2007 förnyad behandling tillkännagav riksdagen för regeringen som sin mening att ett *centrum för test- och övningsverksamhet* i subarktisk miljö skulle inrättas i Arvidsjaur.

Näringsministern har i en interpellationsdebatt i riksdagen i november 2007 om ett civilt test- och övningscenter (CTÖ) framhållit att den tidigare regeringen gav en särskild utredare i uppdrag att föreslå lämpliga åtgärder för att utveckla ett sådant centrum. Uppdraget har redovisats, och utredningen *Testa och öva i norra Sverige* har remissbehandlats (SOU 2006:62). Näringsministern framhöll att regeringen har givit myndigheterna i norra Sverige särskilt goda möjligheter att delta i finansieringen av projekt likt CTÖ. Ett genomförande av detta enligt utredarens förslag förutsätter dock att även regeringen tar ställning. Det gäller bl.a. organisationsform, preciseringar avseende finansiering, verksamhetens inriktning och omfattning och Försvarsmaktens medverkan. Näringsministern framhöll att frågan bereds vidare inom Regeringskansliet.

Med anledning av pågående beredningsarbete i Regeringskansliet *avstyrks* motionsförslaget.

Markfrågor

Utskottets förslag i korthet

Utskottet anser att intentionerna i motionsförslagen är beaktade varför de *avstyrks*.

Jämför reservation 2 (s).

Motionerna

Billy Gustafsson (s) anser i *motion 2006/07:Fö208* att Norrköpings kommun ska ges möjlighet att överta marken som tidigare disponerades av F 13 Bråvalla.

Christin Hagberg (s) framhåller i *motion 2007/08:Fö221* att samverkan och sambruket mellan skärgårdskommunerna och Försvarsmakten bör öka när det gäller militära anläggningar och mark. Det är viktigt att konkreta åtgärder vidtas för att förstärka kommunernas möjligheter att satsa på turismnäring och kommunal service i skärgården.

Anders Karlsson m.fl. (s) framhåller i *motion 2007/08:Fö261 (yrkande 32)* att Försvarsmakten äger mycket mark som inte används eller används delvis, vilket hindrar kommuner att utvecklas. Socialdemokraterna menar att en oberoende översyn måste göras över vilken mark som Försvarsmakten behöver och vilken mark som kan säljas till kommunerna. Mark som ska avyttras ska i första hand användas till byggnation av bostäder. Försvarsmaktens strikta inställning till kommunernas behov påverkar kommunernas utvecklingsmöjligheter. Turism och näringsliv påverkas negativt. Socialdemokraterna menar att Försvarsmakten måste öka samverkan och sambruket med de kommuner där man äger mark.

Utskottets ställningstagande

Avveckling och utnyttjande av militär mark

I ett par motioner tas frågor om *avveckling och utnyttjande av militär mark* upp.

Utskottet kan konstatera att när ett fält ska avyttras säger Försvarsmakten upp hyresavtalet för fältet varefter Fortifikationsverket får avyttra fältet om inte staten har andra behov av området. När Försvarsmakten säger upp hyresavtalet ska fältet miljösaneras. Utskottet kan konstatera att Försvarsmakten har anmält att man har begränsad kapacitet när det gäller tillgången på personal för ammunitionsröjning av fälten.

Utskottet noterar att försvarsministern under april 2008 har svarat på en skriftlig fråga i riksdagen om vilka åtgärder han avser vidta för att öka avyttringstakten av försvarets övnings- och skjutfält och ge kommunerna utvecklingsmöjligheter. Försvarsministern svarade bl.a. att regeringen uppdragit åt Fortifikationsverket att tillsammans med Försvarsmakten redovisa en modell för avveckling av de fält som Försvarsmakten ska lämna. Uppdraget ska redovisas till regeringen i september i år. Försvarsministern framhöll i svaret att han inte vill föregripa detta arbete.

Utskottet har vid olika tillfällen uttalat sig om avvecklingen av mark i samband med den stora omstruktureringen av Försvarsmakten de senaste åren och det fortsatta utnyttjandet av marken. Försvarsmaktens behov av övnings- och skjutfält har minskat påtagligt efter den stora reduktion av Försvarsmaktens förband som skett under drygt tio år. Utskottet kan kon-

statera att Försvarsmakten många gånger har haft och har attraktiv mark nära tätorterna som kommunerna har ett stort intresse av. Utskottet anser det viktigt att den mark som inte behövs för verksamheten fortsatt saneras och lämnas av de berörda myndigheterna så snart det är möjligt. Utskottet utgår från att allmänhetens tillträdesmöjligheter till marken är goda då det inte pågår någon militär verksamhet där. Utskottet ser det som naturligt att försvarets myndigheter samverkar med de berörda kommunerna om de militära markområdena. Utskottet anser att saneringen av de militära övnings- och skjutfälten som inte behövs är en prioriterad fråga. Utskottet utgår från att regeringen regelbundet återkommer med en redovisning över hur avvecklingen av de militära fälten fortskrider.

Intentionerna i motionerna är därmed beaktade, varför de *avstyrks* av utskottet.

Marken vid Bråvalla

En motionär anser att Norrköpings kommun ska ges möjlighet att överta marken som tidigare disponerades av F 13 *Bråvalla*.

Utskottet har erfarit att när det gäller marken vid Bråvalla hyr Försvarsmakten fortfarande det markområde runt själva landningsbanorna samt den berganläggning som finns inom området. Det område som fortfarande förhyrs av Försvarsmakten är under uppsägning och avvecklingsprocessen har startat. Fortsatt förhyrning från Försvarsmaktens sida gäller ett mindre område i sydvästra hörnet samt berganläggningen. Motionsförslaget är således till stor del tillgodosett.

Med det anförda *avstyrks* motionen.

Miljöfrågor

Utskottets förslag i korthet

Utskottet föreslår att motionsförslagen om miljöarbetet i försvaret, destruering av sprängämnen och tillsynsansvaret över miljöfrågorna avslås.

Jämför reservation 3 (s, v, mp).

Motionerna

Peter Rådberg m.fl. (*mp*) föreslår i *motion 2006/07:Fö238* att regeringen återkommer till riksdagen med en redovisning för hur arbetet med att utarbeta metoder för att säkerställa att miljöskydd ur ett hållbarhetsperspektiv beaktas vid internationella övningar och insatser (*yrkande 24*). Vidare bör regeringen återkomma till riksdagen med en redovisning av pågående och kommande arbete med försvarsmiljöfrågor nationellt och internationellt (*yrkande 25*).

Lena Olsson m.fl. (v) anser i *motion 2006/07: MJ334* att det bör utredas om tillsynsansvaret för Försvarsmaktens miljöfarliga verksamhet kan flyttas till länsstyrelserna (*yrkande 7*).

Anders Karlsson m.fl. (s) framhåller i *motion 2007/08:Fö261* att den borgerliga regeringen har sänkt kraven på miljöområdet dramatiskt inom försvarsområdet. Mindre kommer att göras på miljöområdet under den borgerliga regeringen och det gagnar inte miljön och kommer slutligen att drabba oss och framtida generationer. Socialdemokraterna vill att de tidigare miljö kvalitetsmålen förs in igen. En snäv syn på miljöarbete inom försvarssektorn ökar inte möjligheten till samarbeten med andra myndigheter och cementerar stuprörstänkandet. Socialdemokraterna vill i stället se ett ökat övergripande arbete på miljöområdet. Det bör ske en årlig uppföljning av hur miljöarbetet fortskrider inom försvarssektorsområdet. Socialdemokraterna vill även se en förnyad nordisk Agenda 21 på försvarsområdet (*yrkande 20*). Svenska företag inom explosivbranschen ligger i framkant på världsmarknaden när det gäller destruering av sprängämnen. Det gäller destruering av såväl militära kasserade sprängämnen som civila sprängmedel. Det är viktigt för Sverige att vi har kompetens på det aktuella området och att det ställs mycket höga krav på säkerhet och miljö i samband med upphandling av dessa tjänster, som också handlar om många viktiga arbetstillfällen. I takt med Försvarsmaktens omställning uppstår ett stort behov av att ta hand om den utjänta ammunitionen på ett sätt som visar största miljöhänsyn. Det inkluderar såväl själva avvecklingen som transporter. Socialdemokraterna vill se tydliga miljökrav för destruering av ammunition i upphandlingsvillkoren, där även transporter ska inkluderas. Det bör även ske riktade upphandlingar till de företag som på bästa miljömässiga villkor kan destruera utjänt materiel. Detta bör ges regeringen till känna (*yrkande 21*).

Utskottets ställningstagande

Miljöarbetet i försvaret

I en motion framförs att regeringen sänkt ambitionsnivån när det gäller *försvarsmiljöfrågorna*. I en annan motion föreslås att regeringen ska återkomma till riksdagen med redovisningar av *försvarsmiljöfrågorna*.

Utskottet kan konstatera att riksdagen under senare år har fattat viktiga beslut rörande miljöfrågor. Riksdagen har antagit en miljöbalk 1999 och beslutat om miljö kvalitetsmålsarbetet 1999, 2001 och 2005. Med utgångspunkt i dessa beslut har regeringen i Försvarsmaktens instruktion angett att Försvarsmakten har ett särskilt sektorsansvar för miljömålsarbetet inom det militära försvaret. I instruktionen anger regeringen också att Försvarsmakten ska ta miljöhänsyn i sin verksamhet i fred. Försvarsmakten ska inom ramen för detta ansvar vara samlande, stödjande och pådrivande i förhållande till övriga berörda myndigheter. Försvarsmakten ska vidare i fråga om miljömålsarbetet enligt första stycket rapportera till det miljömålsråd

som finns inom Naturvårdsverket och samråda med rådet om vilken rapportering som behövs. Enligt instruktionen ska Försvarsmakten medverka i det internationella försvarsmiljösamarbetet.

Utskottet kan vidare konstatera att Försvarsmakten bedriver en ambitiös verksamhet inom det internationella miljösamarbetet. Av Försvarsmaktens årsredovisning för 2007 framgår bl.a. att deltagande skett i det europeiska försvarsmiljönätverket Defence Network (Defnet). Försvarsmakten har också haft samarbete bl.a. med de baltiska staterna, USA, Ryssland, Ukraina och Georgien om arbetsmiljöfrågor.

Utskottet anser att miljöarbetet i försvaret ska ha hög prioritet, vilket det enligt utskottet också har. Regeringen bör fortsätta att redovisa för riksdagen hur arbetet med dessa frågor utvecklas.

Med anledning av det anförda bör motionerna om försvarets miljöarbete avslås.

Destruering av sprängämnen

I en motion understryks betydelsen av tydliga miljökrav och riktade upphandlingar till de företag som har bästa miljömässiga villkor i samband med upphandling av *destruktion av ammunition*.

I ett svar på en skriftliga fråga i riksdagen om destruktion av ammunition under hösten 2006 har dåvarande försvarsministern understrukit att Försvarets materielverk, som är den upphandlande myndigheten för destruktionstjänster, har ett väl utvecklat miljötänkande och arbetar aktivt med att tillgodose de uppställda miljökraven. Försvarsministern framhöll i svaret att hur en upphandling ska genomföras är en uppgift för den upphandlande myndigheten att ta ställning till. Myndigheten är skyldig att följa bestämmelserna i lagen om offentlig upphandling, vilket bl.a. innebär att upphandlingarna som huvudregel ska ske i konkurrens. Försvarsministern framhöll vidare att en upphandlande myndighet inte kan ställa högre krav på exempelvis miljöhänsyn än vad som är förenligt med EG-rätten. Sveriges stränga miljöregler skulle kunna innebära en viss konkurrensnackdel för svenska företag i förhållande till utländska. Samtidigt är det möjligt för den upphandlande myndigheten att ta särskild hänsyn till miljökraven vid anbudsutvärderingen. Försvarsministern framhöll att enligt vad han erfor gör också Försvarets materielverk detta.

Utskottet har ingen annan uppfattning än vad som framförs i frågesvaret ovan, varför motionen *avstyrks*.

Tillsynsansvar över miljöfrågorna

I en motion föreslås att *tillsynsansvaret* för Försvarsmaktens miljöfarliga verksamhet flyttas till länsstyrelserna.

Enligt 26 kap. 3 § miljöbalken utövas tillsynen av miljöbalkens bestämmelser av generalläkaren i enlighet med vad regeringen bestämmer.

Regeringen har därefter i förordningen (1999:900) om tillsyn enligt miljöbalken reglerat att generalläkaren har tillsynsansvar för samtliga verksamheter och åtgärder inom Försvarsmakten, Fortifikationsverket, Försvarets materielverk och Försvarets radioanstalt utom tillverkning samt in- och utförsel av kemiska produkter eller biotekniska organismer eller tillverkning av varor som innehåller eller har behandlats med kemiska produkter eller biotekniska organismer.

Enligt Försvarsmaktens instruktion är det generalläkaren som inom Försvarsmakten ansvarar för tillsynen över miljöskyddet. När generalläkaren utövar sin tillsynsfunktion är generalläkaren inte underställd överbefälhavaren.

Utskottet har för sin del ingen erinran mot den ordning som gäller för tillsynsansvaret över miljöfrågorna inom försvaret. Motionen bör därför *avslås*.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Grundorganisationen, punkt 2 (v)

av Gunilla Wahlén (v).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2007/08:Fö224 av Eva Sonidsson och Hans Stenberg (båda s) och avslår motionerna

2006/07:Fö204 av Monica Green m.fl. (s),

2006/07:Fö210 av Lars Hjalmered och Anders Hansson (båda m),

2006/07:Fö238 av Peter Rådberg m.fl. (mp) yrkandena 30 och 32,

2007/08:Fö232 av Oskar Öholm och Elisabeth Svantesson (båda m),

2007/08:Fö238 av Krister Hammarbergh (m),

2007/08:Fö247 av Sinikka Bohlin m.fl. (s),

2007/08:Fö251 av Monica Green m.fl. (s),

2007/08:Fö254 av Eva Flyborg (fp),

2007/08:Fö257 av Krister Hammarbergh (m) och

2007/08:Fö260 av Maria Stenberg och Lars U Granberg (båda s).

Ställningstagande

År 2005 presenterades utredningen Hundgöra – att göra hundar som gör nytta (SOU 2005:75).

Utredningen föreslog bl.a. att staten ska ansvara för att det i Sverige produceras tjänstehundsämnen i tillräcklig omfattning och av tillräckligt god kvalitet så att de statliga tjänstehundsanvändarnas behov av egna tjänstehundar kan tillgodoses på såväl kort som lång sikt. Vidare föreslog utredningen att ett avelsprogram upprättas, och regeringen ska skapa en organisation som ansvarar för detta.

I Försvarsmaktens svar på utredningen föreslås att Försvarsmakten ska ha huvudmannaskapet för en statlig tjänstehundsförsörjning.

Försvarsmaktens hundtjänstenhet (FHTE) har en av sina avdelningar i Sollefteå, hundavelsstationen. Enligt ett regeringsbeslut under 2003 ska Försvarsmakten lokalisera den avelsverksamhet som svarar mot myndighetens behov av tjänstehundar till Sollefteå. Avdelningen i Sollefteå har i dag 14 anställda.

Eftersom verksamheten har stor betydelse för det svenska samhället är det viktigt att staten garanterar fortsatt verksamhet i Sollefteå. Verksamheten är angelägen av sociala och samhällsekonomiska skäl, men den behövs också av regionalpolitiska skäl, då Försvarsmakten är en viktig arbetsgivare i en liten inlandskommun.

Med anledning av ovanstående bör regeringen ge Försvarsmakten i uppdrag att vara huvudman för tjänstehundsförsörjningen med fortsatt etablering i Sollefteå.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

2. Markfrågor, punkt 3 (s)

av Anders Karlsson (s), Peter Jonsson (s), Mats Berglind (s), Åsa Lindestam (s), Inger Jarl Beck (s) och Peter Jeppsson (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2007/08:Fö261 av Anders Karlsson m.fl. (s) yrkande 32 och avslår motionerna

2006/07:Fö208 av Billy Gustafsson (s) och

2007/08:Fö221 av Christin Hagberg (s).

Ställningstagande

Försvarsmakten äger mycket mark som inte används eller används delvis, vilket hindrar kommuner att utvecklas. Socialdemokraterna menar att en oberoende översyn måste göras över vilken mark som Försvarsmakten behöver och vilken mark som kan säljas till kommunerna.

Mark som ska avyttras ska i första hand användas till byggnation av bostäder. Försvarsmaktens strikta inställning till kommunernas behov påverkar kommunernas utvecklingsmöjligheter. Turism och näringsliv påverkas negativt. Socialdemokraterna menar att Försvarsmakten måste öka samverkan och sambruket med de kommuner där man äger mark.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

3. Miljöfrågor, punkt 4 (s, v, mp)

av Anders Karlsson (s), Peter Jonsson (s), Mats Berglind (s), Åsa Lindestam (s), Gunilla Wahlén (v), Inger Jarl Beck (s), Peter Rådberg (mp) och Peter Jeppsson (s).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2007/08:Fö261 av Anders Karlsson m.fl. (s) yrkandena 20 och 21 samt avslår motionerna

2006/07:Fö238 av Peter Rådberg m.fl. (mp) yrkandena 24 och 25 samt

2006/07: MJ334 av Lena Olsson m.fl. (v) yrkande 7.

Ställningstagande

Vi anser att den borgerliga regeringen har sänkt kraven på miljöområdet dramatiskt inom försvarsområdet. Mindre kommer att göras på miljöområdet under den borgerliga regeringen och det gagnar inte miljön och kommer slutligen att drabba oss och framtida generationer. Vi vill att de tidigare miljö kvalitetsmålen förs in igen. För att riksdagen ska kunna följa upp arbetet med miljöfrågorna bör regeringen lämna en årlig redovisning till riksdagen av hur arbetet fortlöper med att utarbeta metoder för att säkerställa att miljöskydd ur ett hållbarhetsperspektiv beaktas.

En snäv syn på miljöarbete inom försvarssektorn ökar inte möjligheten till samarbeten med andra myndigheter och cementerar stuprörstänkandet. Vi vill i stället se ett ökat övergripande arbete på miljöområdet. Det bör ske en årlig uppföljning av hur miljöarbetet fortskrider inom försvarssektorsområdet. Vi vill även se en förnyad nordisk Agenda 21 på försvarsområdet.

Svenska företag inom explosivbranschen ligger i framkant på världsmarknaden när det gäller destruering av sprängämnen. Det gäller destruering av såväl militära kasserade sprängämnen som civila sprängmedel. Det är viktigt för Sverige att vi har kompetens på det aktuella området och att det ställs mycket höga krav på säkerhet och miljö i samband med upphandling av dessa tjänster, som också handlar om många viktiga arbetstillfällen. I takt med Försvarsmaktens omställning uppstår ett stort behov av att ta hand om den utjänta ammunitionen på ett sätt som visar största miljöhänsyn. Det inkluderar såväl själva avvecklingen som transporter. Vi vill se tydliga miljökrav för destruktion av ammunition i upphandlingsvillkoren, där även transporter ska inkluderas. Det bör även ske riktade upphandlingar till de företag som på bästa miljömässiga villkor kan destruera utjänt materiel.

Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Särskilt yttrande

Totalförsvarsplikt, punkt 1 (v)

Gunilla Wahlén (v) anför:

För att kunna uppnå ett jämställt svenskt försvar krävs det en ökad kvinnlig representation. Eftersom Försvarsmakten är och alltid har varit mansdominerad är den manlige värnpliktige den norm som präglar hela värnpliktsutbildningen vad gäller bl.a. innehållet och genomförandet av utbildningen samt materielens utformning. För att fler kvinnor ska bli intresserade av att söka sig till Försvarsmakten måste de veta att utbildningen även är lika mycket anpassad efter deras behov och att de får möjligheten att genomföra sin utbildning på samma premisser som manliga värnpliktiga. Regeringen bör ge Försvarsmakten i uppdrag att skyndsamt se över och anpassa värnpliktsutbildningen även till *kvinnors krav och behov*.

Enbart en ökad kvinnlig representation räcker dock inte för att försvaret ska bli jämställt. Det krävs även utbildning. Av denna anledning ska regeringen ge Försvarsmakten i uppdrag att genomföra kvalificerad *genusutbildning* med samtlig inryckande värnpliktig personal.

Värnplikten ska omfatta alla och vara en bärande del i vår försvars- och säkerhetspolitik. Detta gäller inte minst ungdomar vars föräldrar flyttat till Sverige eller de som blivit svenska medborgare under sin uppväxt i Sverige. Försvarsmakten har ett uttalat uppdrag att rekrytera fler personer med annan *etnisk bakgrund* än svensk. Försvarsmakten ska även i alla avseenden tillgodose de religiösa behov som den värnpliktige har.

Medinflytande inom Försvarsmakten är att utveckla verksamheten i enlighet med utbildningens mål och i syfte att i övrigt främja goda utbildningsförhållanden. I dag finns det inget regelverk som säkerställer *medinflytande i kris och krig*. Vänsterpartiet anser att demokrati och medinflytande ska råda i fred såväl som i tid av kris och krig. Medinflytandeförordningen för totalförsvarspliktiga bör därför gälla även i kris och krig.

Den *civila meritvärderingen* av värnpliktsutbildningen syftar till att ge Sveriges totalförsvarspliktiga kompensation för den potentiella arbetstid och/eller studietid som gått förlorad under värnpliktstiden, att kvalitetssäkra utbildningen samt att genomförd pliktutbildning i högre grad ska anses meriterande i det övriga samhället. Försvaret bör fördjupa samarbetet med utbildningsväsendet och näringslivet avsevärt i syfte att förbättra det civila meritvärdet samt höja försvarets status och anseende som utbildare gentemot det civila samhället. Det är angeläget att åtgärder vidtas för att utveckla den civila meriteringen.

Vänsterpartiet utgår från att dessa frågor kommer att behandlas i den parlamentariska utredningen om totalförsvarsplikten.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2006

2006/07:Fö204 av Monica Green m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Försvarsmaktens centrallager förläggs i Skövde.

2006/07:Fö205 av Gunilla Wahlén m.fl. (v):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att Försvarsmakten ska tillsätta en central enhet med uppgift att utveckla den civila meriteringen.

2006/07:Fö208 av Billy Gustafsson (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att överlåta Försvarsmaktens mark vid Bråvalla till Norrköpings kommun för att öka kommunens möjligheter till tillväxt.

2006/07:Fö210 av Lars Hjälmered och Anders Hansson (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn i syfte att Försvarsmaktens logistik omstöps med en större inblandning av externa aktörer.

2006/07:Fö211 av Gunilla Wahlén m.fl. (v):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening om vad som i motionen anförs om att medinflytandeförordningen (förordning [1995:808] om medinflytande för totalförsvarspliktiga) även ska gälla i kris och krig.

2006/07:Fö238 av Peter Rådberg m.fl. (mp):

24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om metoder för att säkerställa att miljöskydd ur ett hållbarhetsperspektiv beaktas vid internationella övningar och insatser.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om redovisning av pågående och kommande arbete med försvarsmiljöfrågor nationellt och internationellt.
30. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om översyn av utformningen av den maritima verksamheten.

32. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förändring av villkoren för hemvärnsmäns möjlighet att förvara vapen i hemmet.

2006/07: MJ334 av Lena Olsson m.fl. (v):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att tillsätta en utredning med uppgift att se över om tillsynsansvaret för Forsvarsmaktens miljöfarliga verksamhet kan flyttas till länsstyrelserna.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2007

2007/08:Fö221 av Christin Hagberg (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av samverkan mellan Forsvarsmakten och skärgårdskommuner i Sörmland.

2007/08:Fö223 av Gunilla Wahlén m.fl. (v):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att uppdra åt Forsvarsmakten att skyndsamt se över och anpassa värnpliktsutbildningen även för kvinnors krav och behov.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge Forsvarsmakten i uppdrag att genomföra kvalificerad genusutbildning med samtlig inryckande totalforsvarspliktig personal.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det på alla förband bör upprättas handlingsplaner som säkerställer att kvinnor och män med annan etnicitet än svensk kan genomföra sin värnplikt och tillförsäkras att olika religiösa behov tillgodoses.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att medinflytandeförordningen för totalforsvarspliktiga även ska gälla i kris och krig.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Forsvarsmakten bör vidta åtgärder för att utveckla den civila meriteringen.

2007/08:Fö224 av Eva Sonidsson och Hans Stenberg (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om hundavelsstationen i Sollefteå.

2007/08:Fö228 av Rolf K Nilsson och Isabella Jernbeck (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Utbildningsdepartementet i samarbete med berörda departement och myndigheter bör se över den nuvarande värnpliktsutbildningen för att främja dess koppling till civila utbildningar på såväl gymnasie- som högskolenivå.

2007/08:Fö232 av Oskar Öholm och Elisabeth Svantesson (båda m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om samordning av Försvarsmaktens prov- och testverksamhet.

2007/08:Fö238 av Krister Hammarbergh (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en uppföljning av de faktiska konsekvenserna av försvarsbeslutet 2004 i fråga om antal arbetstillfällen på de berörda orterna.

2007/08:Fö247 av Sinikka Bohlin m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en etablering av en europeisk flygskola i Söderhamn.

2007/08:Fö251 av Monica Green m.fl. (s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förlägga Pansarmuseet till Skövde.

2007/08:Fö254 av Eva Flyborg (fp):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om försvaret av Göteborg och Västsverige.

2007/08:Fö257 av Krister Hammarbergh (m):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör säkerställa att riksdagens beslut om test- och övningsverksamhet i subarktisk miljö verkställs.

2007/08:Fö260 av Maria Stenberg och Lars U Granberg (båda s):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett civilt test- och övningscentrum i Arvidsjaur.

2007/08:Fö261 av Anders Karlsson m.fl. (s):

20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en årlig uppföljning av hur miljöarbetet fortskrider inom försvarssektorsområdet samt en förnyad nordisk Agenda 21 på försvarsområdet.

21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om destruering av uttjänt försvarsmateriel.
32. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en oberoende översyn av Försvarsmaktens mark.